

CATALUNYA
GROP N.R.

J. A SACO 415
SANTIAGO DE CUBA

BUTLLETI D' INFORMACIO CATALANA

NUMERO 20

PUBLICACIÓ DEL "CATALUNYA" GROP N.R.

JUNY 15. 1941

CRONICA

UN altre any commemorem el Corpus de Sang, la revolta dels Segadors del 1640 que es rebel·laren contra la injustícia i l'opressió, en una voluntat d'ESSER. Aquella tarda del 7 de Juny, l'esperit immoridor de nostra terra, revivia en l'ànima del nostre poble, sotmés, abatut...

Descórrer el vel del passat, no és pas voler alimentar-se d'un romanticisme estéril. El passat es la lligó i és l'experiència. Es cert que els temps canvien, que les circumstàncies no són pas les mateixes, però, és ben cert, també, que l'home es mou pels mateixos principis essencials de la seva constitució anímica. Al cap de 301 anys d'aquells fets sagnants, subsisteixen les mateixes causes que provocaren l'alçament dels Segadors i l'ideal de llibertat viu en nosaltres, enmig la desfeta a la que ens hi ha portat els nostres errors, igualment com sentien la causa de la Pàtria somorta, aquells avantpassats nostres que precediren a la primera República Catalana.

Enfront nostre, l'enemic secular, Castella, es mou pel mateix impuls de domini i absorció d'aquells temps passats. Res hi fa que avui es diguin d'una altra manera i s'invoquin principis, que no tenen res de nou, per justificar l'indignitat, l'atropell i la injustícia. El dret de la força el que ha emprat sempre Castella per dominar els altres pobles, el que empra ara, és el més rudimentari de tots els drets, el mateix dels pobles salvatges que avui en diem, naturals. Imperi Espanyol no vol dir grandesa, sinó misèria. Afany de riqueses, necessitat de pobles als qui poguer explotar, fins exhaurir-los, com ha fet sempre Castella. Lafuente y Ballesteros, en fan sovint referència a l'ociositat i el luxe castellans "...había por parte de los catalanes un desprecio hacia la licencia de la corte y en verdad que contrastaba la laboriosidad catalana con la frivolidad palatiná". Espanya no ha canviat gens, per no canviar, no ha modificat ni la tàctica.

Els Segadors del 1640 s'alçaren per la dignitat i l'honor d'un poble i per la seva llibertat. Pau Claris, el més gran català, i aquells grans catalans, també, que integraven el Consistori de la Generalitat Catalana, tingueren consciència del perill que representava Castella i no s'avingueren a resignar-se quitament a la mutil·lació ni a l'anul·lació successiva de les llibertats catalanes. Aquella primera República Catalana, és aixó, la consciència definitiva de la voluntat d'un poble a sobreviure, a ESSER!

No demaneu massa reflexió. Potser aquella República Catalana, prevista com a solució de llibertat, tingué més d'abrandament patriòtic que de càlcul. Es la fé al capdavant la que compta. Morir amb honor, si cal morir. Aixó encara ho veiem ara, quan els pobles que han desaparegut, ho han preferit a viure en la indignitat.

Aquesta ha estat la falla del nacionalisme polític. Massa reflexió! No és cap pecat anar a una acció política. Però, ho ha estat, i gros! quan tant bon punt iniciats en la política, els catalans, várem dividir-nos en

PER als pobles l'hivern no és la mort, sinó la gestació d'una nova vida.—
E. Prat de la Riba.

"UN Poble no mor més que quan vol morir". "Mantingueu la voluntat i sereu invencibles". Llegenda Txeca.

"NO us acontenteu solament del somni. Treballeu fort, per a fer dels vostres somnis una realitat. Els somnis que no es tradueixen en nobles accions, són inútils i sense eficàcia. No espereu les grans ocasions, car quan elles es presentaran, vosaltres no estareu preparats. L'Heroisme no es fa en un moment, sinó per una vida de cada dia, fidel a un ideal constantment present en l'esperit i constantment estimat".

CAMINS nous, camins clars i rutes sense marrada. Fe en la nostra Pàtria, entusiasme i doctrina transparent. Aixó ens cal als catalans. Endavant, per la República Catalana.

dretes i esquerres, quan, per sobre la política, hi tingué propenderància la baixa política, quan apartant-nos de la línia recta i decidida, el nacionalisme petulant, trobà una sèrie de raons per justificar tota claudicació, tota indignitat, tota humiliació i rebaixà el grau de fervor patriòtic, practicant una absurda política de "conllevància" i de col·laboració i enfortiment de l'Estat opressor, posant a les seves mans el triar el moment d'anorrear-nos. La segona República Catalana, més efimera que la primera, morí ingloriosa i les preteses llibertats que tinguérem, haguérem de pidolar-les. No fou un tracte de Nació a Nació. Ens haguérem de conformar amb el que ens donaren, perquè, oh sarcasme! els polítics ens digueren que Catalunya no tenia prou força per exigir-ho, que vol dir que, Espanya, no entén altre llenguatge que el de la imposició per la força i que els catalans no erem com els Segadors del 1640. Malgrat aquesta confessió, els prohoms polítics, no es conjuraren pas per elevar el grau de patriotisme del nostre poble, sinó per confondre'l, encara més, sota una estreta col·laboració política i una falsa germanor.

La fallida de la política de col·laboració, és avui incontestable. Recordem les paraules de Macià, poc abans de la seva mort: "Haurem de fer un altre 14 d'Abril, però totalment català". Un altre Corpus de Sang! Si aquell, enmig la més pregonada desnacionalització política, fou una revifalla, a nosaltres ens toca, la RESURRECCIO, la VICTORIA!

Catalans, tots a complir el nostre deure de cada dia! VISCA LA REPUBLICA CATALANA!

FRASES ESPANYOLES

"MENUDENCIAS PROVINCIALES". (Així en diu de les llibertats catalanes el Comte Duc d'Olivares en carta del gener del 1640 al virrei).

"Malhayan las Constituciones de Cataluña y quien las hizo; malhaya-mos yo si puedo verlas y V.S. si las guarda". Davant el poder del Rei, Catalunya "es nada, un soplo". (Cartes del Comte Duc d'Olivares al Virrei, dels mesos de febrer i març del 1640).

"Tendrán lo que les demos y nada más". (A Maura, a les acaballes de la monarquia, amb motiu d'aquell seu projecte d'Administració Local).

"Este dictámen, Sres. Diputados, viene encajado, encarrilado, fatal y forzosamente, no ya a dos pautas o dos normas, sino en dos textos. El primero el Estatuto de Cataluña, aprobado por el pueblo catalán. El segundo la Constitución de la República. Ante esta cuestión previa, ¿cuál era el camino? Uno solo, señores Diputados. Solo había y hay un camino: La Constitución... no podíamos salirnos nunca de la Constitución". (Luis Bello, president de la Comisió Parlamentària. Període de la República unitària espanyola).

"Fijaos bien, Sres. Diputados, que es el Estado integral compatible, es decir, no formado desde el principio por Municipios y Regiones autónomas, sino compatible, lo fundamental es el Estado integral y dentro del Estado integral, puede haber Municipios y Regiones". (A. Maura, període republicà).

UNA, GRANDE, IMPERIAL. (Període del Generalísimo y el Cuñadísimo).

"Las causas en la Real Audiencia se sustanciarán en lengua castellana". (Felipe V. Capítol IV del Decret de Nova Planta).

"El catalán es como el castellano, lengua oficial en Cataluña". (Estatuto de la "Región" de Cataluña).

"Que esta gente (els catalans) están locos y que el loco por la pena es cuerdo". (Carta del Comte d'Olivares del 1640).

"Yo no quiero mártires, sino mendigos". (Don Miguel Primo de Rivera i Orbaneja).

"Rojo-Separatista". (Espanya totalitària).

Que es fés una lleva de sis mil catalans amb l'excusa d'anar a la guarnició de Perpinyà, i que quan s'els dugués a la guerra d'Itàlia sense que obstin les Constitucion de Catalunya, "per ésser preferents les lleis de la Monarquia". (Carta del rei al virrei. Març del 1640).

Que no s'alarmessin, perquè al que s'anava era a encabir a tothom "dentro de un Estado común, que es el Estado de la República y que no dejará de ser unitario". (Azaña, en el seu segon discurs sobre l'Estatut).

"El Gobierno de la República podrá dictar Reglamentos para la ejecución de sus leyes, aún en los casos en que esta ejecución, corresponda a las autoridades Regionales". "El Estado podrá fijar por medio de una Ley aquellas bases a que habrán de ajustarse las disposiciones legislativas de las regiones autónomas cuando así lo exigiere la armonía entre los intereses locales y el interés general de la República". (Articles 20 i 19 de la Constitució de la República Espanyola).

"Recordad que soy descendiente de Felipe V". (Alfonso XIII).

"Recordad que sois esclavos de la justicia." (Manuel Azaña).

MADRID.—El Gobierno ha ordenado quitar las palabras de Libertad, Igualdad y Fraternidad de la estatua de Emilio Castelar, último presidente de la primera República española que fué derrocada en 1873. Se anuncia que la decisión se ha tomado porque las palabras "se basaban en falacias".

(El País, Mayo 17-941).

Es curiós de notar que les esmentades paraules s'hagin tret no pas per ésser el lema d'una república, sino per ésser una "falacia". Naturalment, el règim de llibertat que coneixen els espanyols és aquell que concedien als esclaus en els temps de la Cuba colonial. Sota aquest punt de vista és lògic que els faci enuig aquesta paraula i els hi sobrin les d'igualtat i fraternitat, impossibles sota un règim desigual d'amos i esclaus.

Seria imbècil per a nosaltres no reconèixer en Castella la possessió d'un esperit dur, fort i casi bárbar... Aquesta fortitud de l'esperit de Castella venim obligats a reconèixer-la, si tractem de parlar-nos amb franquesa i no enganyar-nos. L'època de les elucubracions ha passat i ja és hora que passi del tot. Hem de saber conèixer-nos nosaltres mateixos i conèixer bé els altres que hem de combatre. Castella ha servat fins avui gran part del seu geni de raça. Ha tingut lluny el mar i, per tant, la civilització europea no ha ablanit tant com en nosaltres els seus nervis. La seva psicologia la ha guardada de servir intacte el seu instint. Els castellans no són una composició d'elements sòlids, ni una pedra tallada, polida i feta a mida. En ells no solament s'ha conservat el roc, **ans totes les matèries fosilitzades en aquest roc**, que el salvaguarden com una cuirassa.

Catalunya no es troba en aquest cas de Castella. Catalunya ha estat subjecta a tots els embats de poble vençut. Catalunya sofreix i ha sofert durant anys de la immigració espanyola. És avui una tàctica per a ells i un flagell per a nosaltres. L'adulteració de la nostra raça ha estat corrent. Encara que es cregui en la reacció i en la purificació de la raça, ningú no dubtarà, ni un moment, que aquesta perdurable adulteració envaïx i ofega l'esperit indígena, i el pes d'aquesta constant i ininterrompuda assimilació i immigració, corromp l'esperit racial.

Altrament hi ajuda la psicologia del nostre poble, no violent, ans al contrari, generós, planer acomodaticí. Aquesta manera d'ésser de nosaltres, catalans, ha fet i farà molt de mal, en el transeurs de la nostra lluita nacional.

Què ha estat la política catalana, política de cordialitat, en el fons, sinó, assimilació castellana? Generositat sense correspondència, vol dir que perdura en nosaltres, catalans, una voluntària i humiliant condició de renunciament. I si renunciem, no vol dir afebliment de caràcter racial, desnudrició, estat anèmic? Dones bé, arribarem a la conclusió que els catalans ens les havem amb una raça més for-

Els Segadors

Catalunya triomfant,
tornarà a ser rica i plena
endarrerera aquesta gent
tan ufana i tan superba.

Bon cop de falç,
Bon cop de falç
qui 'ns vulgui moure brega.
Bon cop de falç.

Ara és hora, segadors,
ara és hora d'està alerta
per quan vingui un altre Juny
esmoleu ben bé les eines.

Bon cop de falç,
Bon cop de falç,
si 'l blat ens volen prendre,
bon cop de falç.

Que tremoli l'enemic
en veient la nostra ensenya,
com fem caure espigues d'or,
quan convé seguem cadenes.

Bon cop de falç,
Bon cop de falç,
defensors de la terra,
bon cop de falç.

ta. Tan bárbara com vulgueu, però més forta.

Fixem-nos un ideal: **REPUBLICA CATALANA**, i mantenim-nos en la més radical intransigència patriòtica.

Així li deia al seu monarca, Felip IV, de Castella, el seu primer ministre i gran privat, Don Gaspar de Guzmán y Pimentel, comte d'Olivares i duc de San Lúcar, en una memòria que va adreçar-li: "Tenga V.M. por el negocio más importante de su Monarquía el hacerse Rey de España; quiero decir, Señor, que no se contente V. M. con ser Rey de Portugal, de Aragón, de Valencia, Conde de Barcelona, sino que trabaje y piense con consejo maduro y secreto, por reducir estos reinos de que se compone España al estilo y leyes de Castilla, sin ninguna diferencia".

—✕—

I una de les seves errors fonamentals fou la de voler portar a Espanya cap l'unitarisme. L'error unitària provenia del seu instint assimilista. En el comte d'Olivares, com en tants d'altres estadistes i ministres castellans, l'unitarisme dominador i despòtic ha estat, més que una idea política, un impuls instintiu; més que un pensament, un aspre afany incoercible. **L'unitarisme castellà, és un producte de la sang i no pas del cervell. És racial, però no racional.** A Espanya no hi ha hagut mai ver principi unitari. Hi ha hagut només una dèria unitarista. El comte d'Olivares, (ètnicament un castellà perfecte) encarnà aquest caràcter distintiu de la política castellana. (De PAU CLARIS, estudi biogràfic i històric, per A. Rovira i Virgili).

—✕—

L'home, ha escrit Eliseu Reclus, és la mateixa naturalesa feta consciència. Talment és la terra, talment és la raça. Després de més de tres-cents anys de la revolta catalana del 7 de juny del 1640, coneguda pel Corpus de Sang, els catalans estem en condicions de poder contemplar encara la supervivència de l'esperit de Castella. Esperar que aquest esperit agonitzi com el ble crepitant d'un llum d'oli que s'acaba, és la més absurda de les quimeres. Ni les conveniències de la política catalana, transigent fins a la indignitat, ni les necessitats oportunistes dels polítics espanyols, no han pogut ni podran sobrepassar aquesta formidable realitat, tan natural i inexorable.

ACTIVITATS CATALANES

ARGENTINA.— El CENTRE CATALA, de Mendoza, va iniciar el 26 d'abril, la temporada de vetllades catalanes en les quals hi col·laboren el Cor Social, Qüadre Escènic i el Grup de Sardanistes, verificant-se'n tots els mesos. En la data esmentada estrenaren la comèdia en tres actes, original d'Antoni Torras, "MOBLES DE LUXE". Pel 31 de Maig anunciaven la representació de "LA LLAR APAGADA", d'Ignasi Iglesias.

MEXIC.— Ampliant la informació que donàrem en nostre darrer número en referència als actes organitzats per l'Orfeó Català de Mèxic, devem dir que els actes en celebració del desè aniversari de la proclamació de la República catalana, consistiren en un Dinar de Germanor que tingué lloc a les dues de la tarda del diumenge dia 13 d'abril, al Saló Rosa del Restaurant "El Molino"; una audició de Sardanies, a les 10 de la nit del mateix dia, a càrrec del notable conjunt "Catalunya", al Frontón México, d'aquella capital. El dilluns 14 d'abril, tingué lloc, de les 11 a les 12 de la nit, una emissió radiofònica dedicada al poble mexicà i a tots els catalans escampats pel món, per totes les emissores de Mèxic, encadenades, la qual fou amenitzada per la massa coral de l'ORFEO CATALA. El dia 4 de Maig tingueren lloc les festes en celebració de la Diada de Sant Jordi. L'ORFEO cantà diverses composicions durant la Missa que va celebrar-se a la Catedral i a la tarda donà un concert selectíssim, en el Festival Artístic que tingué lloc a les cinc de la tarda d'aquell mateix dia, en la sala d'actes de la Y. W. C. A. i en que el hi prengueren part també l'Esbart Dansaire i l'Orquestra Catalunya. El Dinar de Germanor, d'aquell dia, al qual hi assistiren prop de dues-centes persones, revestí una gran importància. El President de l'Orfeó, Sr. Botey, feu un patriòtic parlament allusiu a la diada. També parlaren en un tó molt gentil per Catalunya, els escriptors mexicans Srs. Gómez Maganda i Madero, ex-representans diplomàtics del seu país a Barcelona.

El dia 8 de Juny, la Secció Coral de l'Orfeó, devia celebrar un aplec al Parc Nacional de Salazar, on hi haurien Sardanies, exercicis deportius, con cursos de poesia i de fotografies, entre altres coses. Es tracta de la primera festa d'aquesta mena que celebren els catalans de Mèxic.

SANTIAGO DE XILE.— El actes organitzats pels catalans de Xile en celebració de la diada de Sant Jordi, han estat magnífics. S'iniciarem amb un Ball, el dia 26 a les dotze de la nit, en el local del CENTRE CATALA, de la capital xilena. El dia 27 a les deu del matí va celebrar-se en la Parroquia de La Viñita, una gran missa Pontifical oficiada per l'Excm. Sr. Arquebisbe de Santiago, amb motiu de l'entronització de la Verge de Montserrat i de donar-se al Cerro Blanco, el nom de Cerro Montserrat. L'ORFEO CATALA, hi prengué part, cantant el "Virolai", "L'Emgirant" i "La Mort de l'Escola", mentre es celebrava la missa. En aquella oportunitat varen ésser repartits uns recordatoris entres els assistents. Aquest acte fou retrasmés, des de l'Ermita, per mitjà de l'Estació C.B. 118 "Radio Nacional". A la una de la tarda, tingué lloc, en el Saló del CENTRE, el Dinar de Germanor i Afirmació Patriòtica, amb l'assistència de més de trescentes persones. Foren invitats d'honor, Margarida Xirgu, Antoni Coll i Pi i Sra., Joaquim Montero i Sra. i els Directors de les entitats catalanes de Valparaiso i Concepció. Es pronunciaren parlaments patriòtics i allusius a la diada pels Directius del Centre, de les publicacions catalanes de la capital xilena i de Valparaiso i Concepció. Aquella mateixa tarda a las quatre, el Qüadre Escènic va representar l'obra dramàtica i patriòtica d'En Frederic Soler (Pitarra) "LA CREU DE LA MASIA" i la Colla del Bon Humor va representar una revista original d'Amichatis, que plagué força a la concurrència.

CUBA.— En la prestigiosa entitat LYCEUM de l'Havana, el dijous dia 5 de Juny, va donar un recital de poe-

sies, nostre poeta Agustí Bartra, qui es troba actualment a la Capital.

LA DATA CUBANA DEL 20 DE MAIG.— La vetllada celebrada per nostre GROU en commemoració del 39é Aniversari de la proclamació de la República Cubana, va resultar un magne aconteixement social. Com en les nostre millors festes, hi assistí un públic nombrós i selecte que omplí de gom a gom nostra espaiosa Sala d'Actes. Va iniciar el programa, un bonic parlament de nostre Conseller en Cap. S. Carbonell i Puig, d'adhesió a Cuba, de fé en Catalunya i de presentació de la massa coral que sota l'experta direcció del mestre Viccini, va inaugurar aquell dia els seus concerts. La massa coral va iniciar els seus cants, amb l'Himne Cuba, harmonitzat pel nostre plorat Magi Carbonell, iniciador del primitiu Esbart Cantaire. Va cantar també dues cançons sentimentals americanes, la "guajira" "De Cuba para la Habana", harmonitzada pel propi Director, el mestre Viccini i "La Bayamesa", la cançó cubana que evoca els trists records de l'època colonial en que va ésser prohibida pel govern espanyol per haver-se-li aplicat una lletra patriòtica que la convertia en cant de rebel·lia. L'harmonització que en feu el nostre anterior Director, el mestre Ernest Cervera, té en compte aquest caràcter propi de la cançó. La massa coral, finalitzà el seu concert amb el cant d'ELS SEGADORS, nostre himne nacional. L'èxit assolit per la massa coral, ha estat grandios, i s'està treballant activament per a la propera celebració d'una serie de concerts en els quals s'interpretarà el millor dels nostres compositors.

Seguí, després, una conferència pel conegut comentarista i escriptor cubà. Sr. F. Palacios Estrada, qui vá relacionar la data del 20 de Maig amb el problema que actualment confronta el món. Feu un cant a la democràcia. Refirmà el concepte del dret a l'existència lliure de les petites nacionalitats i la fé en la resurrecció de totes les nacionalitats oprimides, en una humanitat futura, quan vençuda la for-

ga, torni la raó a ésser la llei de relació entre els humans. El seu parlament vá ésser frenèticament aplaudit.

Finalitzá la vetllada, amb la representació del pas dramàtic, en un acte, original del celebrat periodista i escriptor cubá Sr. Carlos E. Forment, "CELOS", interpretat pels principals elements del nostre Qüadre Escénic, la tasca dels quals, vá ésser entusiasmàticament aplaudida.

El GROU té en preparació una vetllada patriòtica en commemoració del Corpus de Sang.

MUSICA CATALANA

El comentarista musical del diari "La Prensa", de Nova-Iork, en l'edició corresponent al dia 11 d'abril, referint-se als Discs editats per la casa DECCA, de música catalana, fá els següents comentaris: "La música de càmara espanyola no se halla aún lo difundida que debiera en los Estados Unidos; es más, es casi desconocida. Los Tríos de Bretón Arbós y Conrado del Campo. Los Cuartetos de Julián Bautista Esplá, Salazar y Manén, permanecen en el reino del olvido. ¿Causas? La falta de convicción sobre el valor musical del músico ibérico, por parte de los intérpretes extranjeros. Ahora, al oír los discos del joven maestro, Víctor Granados, nos regocijamos de que haya tenido el arranque de ofrecer una nueva ruta simbólica de la grandeza musical y sobre todo, de que se haya valido de los aires catalanes para irradiarlos con largueza melódica y rítmica. El ideal romántico que exterioriza la Sardana, Víctor Grnados lo graba con el corazón en la mano en Marianeta y Catalunya. El Trío integrado por Galindo (violinista) piano (De la Torre) y el propio Granados (violoncelo) invita al público en general y a los profesionales a pedir el desarrollo de esta nueva producción en mayor escala".

Recomanem a tots els catalans, l'adquisició, d'aquests Discs, que poden sol·licitar a l'Agent DECCA de la seva població respectiva. La indentificació d'aquests discs, és la següent:

CATALAN MUSIC. DECCA Album No. 199 (Album de 8 composicions. 4 Discs de 10 pulgades).

Núm. 23187 Dia Humorístic.
(Rondalla Catalana)

Els Amors de Carmeta.
Núm. 23188 La Primera lligó de Dansa.

CATALUNYA. (Sardana).
Núm. 23189 La Caseta Blanca (aire catalá).

Els Tres Tambors (Marxa)
Núm. 23190 El Nadal dels Nens
MARIANETA (Sardana).

A Santiago de Cuba, els ven, l'Agent:
GODOY Y CIA., Aguilera 409.

JOCS FLORALS DE LA LLENGUA CATALANA.—Ens plau donar publicitat, a la comunicació rebuda de la Comissió Organitzadora dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, de data abril 18 d'enguany, rebuda després que nostre darrer número havia aparegut. La comunicació diu així: "Ens és plaent d'adjuntar-vos exemplars del veredict de dels Mantenedors dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, pregant-vos volgheu donar-li la major difusió que us sigui possible, per tal de que sigui conegut a la major brevetat en els medis interessats.

Agraint la vostra valuosa col·laboració i ajut, aprofitem l'avinentesa per a saludar-vos ben afectuosament i restar sempre vostre Per Catalunya.

VEREDICTE DEL JURAT:
Flor Natural: A la poesia "Poemes d'Amor i d'Enyorança".

Lema: "Les roses i les llàgrimes amb qué l'amor combat la juvenesa. Carles Riba". (Núm. 13).

Englantina d'Or. A la poesia "Tres elegies en fidelitat".
Lema: "L'amor che muove il Sole e l'altre atelle. Dante". (Núm. 14).

Viola d'or i d'argent. A la poesia: "El misteri de Nadal".
Lema: "Anem al cim d'una muntanya amb neu que tingui els aires de la nostra terra". (Núm. 16).

Copa artística. A la prosa: 'Nómada'.
Lema: "Nord, Sud, Est, Oest?". (Número 18).

Premi Fastenrath. A l'obra teatral: "Fira de desenganys" assaig de comèdia unanimita, de Xavier Benguerel. (Núm. 2).

Premi Concepció Rabell. Al llibre: "Tres a la reraguarda. Altres contes. Apunts. Esplais". de C. A. Jordana. (Núm. 1).

Buenos Aires, Abril 17 de 1941.
Formen el Consistori i signen: Jaume Pahissa, President; Joan B. Llonch; Lluís Castelló; Joan Merli; H. Nadal i Mallol; Ramón Mas y Ferratjes. Ramón Escarrá, Secretari.

EL BUTLLETI D'INFORMACIO CATALANA, aspira a ésser un lligam entre tots els catalans. El servim gratuïtament a tot catalá que el sol·liciti i a aquells altres les adreces dels quals ens siguin facilitades.

Els qui estiguin d'acord amb la nostra obra patriòtica i vulguin adjudicar-nos al seu sosteniment i a la seva creixent expansió, poden fer-ho, retallant i enviantnos el següent cupó:

En.....
Resident a.....
Probleció.....
Pais.....
contribueix al sosteniment del BUTLLETI D'INFORMACIO CATALANA, del CATALUNYA GROU N. R., de Santiago de Cuba, amb la quantitat de:.....

VALOR DEL NACIONALISME

El Nacionalisme —el Nacionalisme de les pàtries esclaves— és un moviment d'una complexitat i d'una grandesa immensa. Es per aixó que no el comprenen els primaris ni l'estimen els egoistes. Es sempre moviment de mirriades, de minories audaces i selectes, de místics, de generosos i de rebels.

Cap home conscient de la nació pot posar-se'n no ja en contra, sinó tan sols al marge. Avantposar-li interessos de partit, formes de govern i reivindicacions de classe, per molt respectables que siguin, és posar al descobert totes les baixes passions—egoisme, mesquinesa, egolatria, estretor d'idees— que nien en el cor dels humans. Creure en el triomf de les idees o dels interessos en una terra esclava és pensament parvular. Les idees i els interessos no poden haver plena vida més que en un ambient viu, en una terra viva, aixó és: lliure. Altra cosa és bastir castells en l'aire i divagar.

El problema més urgent, més important, més noble, en una terra esclava és el de la seva llibertat com a tal. És urgent perquè ningú no pot viure plenament sense plena llibertat de moviments; és important perquè és sobre de partits i classes; és noble, perquè lluny de fomentar baixos interessos personals fa als homes desinteressats i abnegats i els fa ensembla cosmopolites, puix que el posa en condicions de comprendre, perquè són reflexes del seu poble, tots els problemes collectius que remouen la resta del nostre planeta.

Avantposar o superposar a la llibertat nacional idees d'internacionalisme, és moure's en l'abstracció més delirant. El món pot ésser una unitat cósmica, però no ho és geològica, ni geogràfica, ni molt menys humana. És un conjunt, una coexistència d'idees, d'afectes, de voluntats i d'interessos, no ja distints, sinó sovintment contraposats. Identificar-se amb ells —i quina millor identificació que nacionalitzar-se?— és estar en camí curt i segur de resoldre'ls. És la frase centenària de Michelet, tan oblidada com pro-

funda: "com més un home es compenetra del geni de la seva pàtria, més concorre a l'harmonia del món". Prescindir-ne és navegar entre la utopia i el deliri.

Avantposar món a Pàtria, dir que s'és fill del planeta i no de Catalunya, és un simple joc de paraules, una afirmació buida de sentit, d'èxit segur de galeria. Hom té una pàtria, una mare immaterial i eterna, vulgui o no vulgui. Si la mare-dona li ha donat el cos, el cor, el cervell, els braços, la mare-pàtria li dona sol i aire per al seu cos, paisatges i indrets per a estimar i evocar, problemes per a omplir-li el cervell i escenari on desenrotllar la seva activitat. Cert és que aixó que hom troba a Catalunya ho troba igualment arreu dels continents i de les illes, però no ho troba igual, ni ho aprecia igual, puix que l'ambient geogràfic no és el mateix. ¿Com pot lògicament pensar i ésser igual, un català que un holandés o un espanyol, si en girar els ulls al seu entorn troba una mar amb tota la calma que pot tenir una mar, una terra tèbia i unes muntanyes suaus, tan diferent, tan antagònic d'una mar prepotent, d'un sol deficient i d'unes terres protegides per dies i rescolds que troba el segon, i del clima inelement i desequilibrat, i de la terra resseca i il·limitada que té el tercer? ¿Com pot ésser igual la història d'ells entre sí? El primer es llançarà a la mar a comerciar i a rebre i a donar civilització; el segon invertirà molt de temps defensant-se de les ones que intenten engolir el sol que trepitja i que necessita; el tercer se'l passarà entre el misticisme morbós i l'afany de guerres i de conquestes.

Dir que un home es fill del món és no dir res. Fóra el mateix que digués que és fill "de dona" i no "d'una dona". Ambdues coses es relacionen

e interdependeixen, però precisament hom no pot prescindir-ne d'una. Si ho fa, fuig del món. I fugir del món ho fa el poeta, però aquest ja no pretén ésser un teoritzador social.

Se'n desprén de tot aixó que hom, pel sol fet d'ésser nacionalista, es col·loca enfront del món? No, al menys per part nostra. Nosaltres, místics i rebels ensembla, del nacionalisme, no odiem, perquè sí, ni per sistema, cap altra pàtria. Odiem, sí, les pàtries imperialistes, no per ésser elles, sinó per ésser opressoros, no pel seu nom, sinó pels seus actes. I aquest odi alt, aquest, permeteu-me la paradoxa, aquest noble odi és tan fort com forta la nostra simpatia per les pàtries oprimides o vexades. Aquest doble sentiment —odi al butxí, amor a la víctima— fa que ens sentim solidaris mundials de totes les pàtries que sofreixen injustícies. Som, doncs, internacionalistes, del dolor i de la set de justícia.

Aquest és el veritable internacionalisme, l'únic internacionalisme. Sentir-se catalans, i a força de sentir-se catalans, sentir-se homes.

Aixó és el nacionalisme, el nostre nacionalisme, el nacionalisme de les pàtries oprimides. Ésser de casa i amics dels de fora de casa. Ni tancats a vent i pluja, ni importunadors dels veïns. Vivim al món perquè vivim en un dels seus reconcs ens sentim ciutadans del món. No hi ha món sense pàtries.

El nacionalisme no és una panacea que ho cura tot i ho preven tot. Però sense Nacionalisme, no pot solucionar-se cap problema collectiu, cap malaltia social.

El Nacionalisme només té dos detractors: els que no el comprenen i els que no estimen, els ignorants i els egoistes.

J. GENOVÉS.

Catalá o descendent de Catalá:

Acaba de sortir el nou llibre "El Alma de Cataluña"
Antologia poética catalana contemporánea, feta amb traduccions cuidadoses directes,
en vers castellá, per

Josep Conangla i Fontanilles

Adquiriu-la. I patrióticament feu-lo conèixer dels vostres amics.
Podeu demanar-lo a nostra adreça o bé a la de l'autor: Apartado 973. Habana;
contra gir d' UN DOLLAR i 0.10 per franqueig.

“EL ALMA DE CATALUÑA”

D'entre els catalans que, en terres d'Amèrica, han laborat per enlairar el nom de Catalunya i per a prestigiar-la com és degut, cap com En Josep Conangla i Fontanilles s'és destacat de faisó tan magnífica i sorprenent.

Federal, dels que predicaven amb més fervor les doctrines d'aquell gloriós català que fou En Francesc Pi i Margall, des de la seva joventud ha vingut lluitant sempre a favor de la causa de Catalunya. Home de sàvia comprensió, ha sapigut sempre adoptar la seva actuació, segons els temps ho han portat, fins arribar a ésser en terres d'Amèrica, un dels que més han propugnat per l'assoliment de la independència de la nostra terra.

Així fou un dels que més col·laboraren amb En Macià, quan, el desaparegut, lluitava per a implantar la República Catalana.

No ens és possible, amb el curt espai de que disposem, de fer un recompte de les activitats que en favor de Catalunya, ha desenvolupat En Conangla i Fontanilles, aquí a Cuba. Periodista de braó, literat de primera fila, la seva ploma ha estat sempre al servei de la Pàtria. Mentre no existien a l'Havana periòdics catalans, no perdé mai l'oportunitat de fer remarcar, dintre dels importants diaris de quines redaccions formava part, tot quant pogués servir per a fer conèixer al poble català, el nivell cultural, artístic i patriòtic de la nostra Pàtria. Més tard, ell fou el Director de la important revista, malauradament desapareguda, “La Nova Catalunya”, des de quines planes, lliurà vibrants campanyes en favor de la causa catalana. Però no s'aturà aquí la seva embranzida i amb una sèrie de fullets publicats, gairebé tots ells contenint conferències donades en les més prestigioses entitats culturals de la capital d'aquesta República, on és reconegut com un valor positiu, dels més destacats dintre del moviment intel·lectual de Cuba, ha donat a conèixer alguns dels més importants aspectes del poble català i dels homes que han figurat en el desenvolupament del nostre poble. Sobresurt, entre aquests importants treballs, quina llista fora molt llarga,

“El idioma catalán” important discurs pronunciat amb motiu de la celebració dels Jocs Florals catalans a l'Havana, l'any 1923 i l'important “Projecte de Constitució Provisional de la República Catalana”, que presentà a la consideració d'En Francesc Macià i els catalans reunits a l'Havana, en Assemblea Constituent, l'any 1928.

En Conangla i Fontanilles per la seva alta cultura, pel seu caràcter sincer, per la seva actuació, sempre correcta, i enaltidora, s'és fet mereixedor del major respecte en les més altes esferes culturals de Cuba. Es a dir, complint com a català amb els deures que Catalunya ens imposa ha sapigut interessar a favor nostre, als més significats elements intel·lectuals del poble cubà i, fent un gran honor a nostra terra, ha escalat els més alts llocs dintre de la intel·lectualitat cubana que el respecta i l'admira. És doncs un exponent digníssim que fan honor a Catalunya.

No hem dit res de lo molt que podríem dir del nostre bon amic i excel·lent compatriota, de qui sabem que, amb les paraules dites, no hi pot veure cap afalac excessiu, sinó que ell, home modest per excel·lència, hi venrà solament una exposició sencilla del agrament que per ell servem els catalans que ens acoblem en aquest Grop que sempre ha tingut per a ell, les majors deferències i el més pregón agraiment per la seva lloable labor.

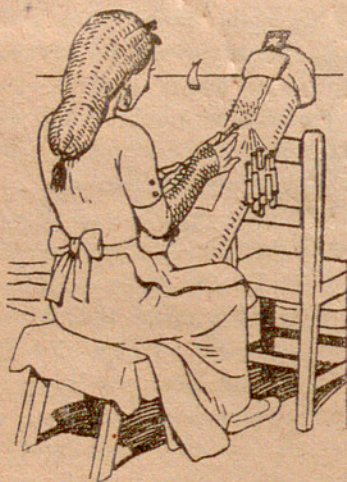
Ens ha mogut a fer aquestes lletres, una nova sorpresa que ens ha

donat aquest incansable treballador per Catalunya.

“A la Biblioteca del Benemèrit Grop Catalunya, primer fogar de patriotisme nacionalista català, en terra cubana”. Així, amb aquesta endrèga que ens honora, és arribat a nostres mans, l'últim llibre que amb el suggestiu títol “EL ALMA DE CATALUÑA” acaba de donar a l'estampa, a l'Havana, el pulcre poeta i literat, En J. Conangla i Fontanilles. És veritablement digne de lloança, la tasca realitzada per l'incansable treballador literari, qui reuneix en l'esmentat volum, prop de dues-centes poesies d'autors catalans, des d'Aribau, fins avui, totes elles traduïdes per ell al català, amb el lloable intent de fer conèixer, als de parla castellana, en aquests moments que Catalunya es veu ultratjada pels dominadors, l'importància de la nostra literatura, qó que és més, el veritable sentir de l'ànima de Catalunya. És digne de lloança, la seva patriòtica obra i l'avalora encara més el próleg amb que En Conangla, la presenta. “Millor que en qualsevol altre estudi d'investigació etnogràfica i àdhuc en l'història, és en la poesia on pot trobar-se el reflexe exacte de cada nacionalitat”, diu ell i és una pura veritat. És precisament en aquest moments difícilíssims pels quals travessa el poble català que revesteix una trascendental importància l'“Antologia poètica catalana contemporànea” que exposa com a subtítol de les traduccions de poetes catalans, que ha fet En Conangla i Fontanilles. De renomnat prestigi literari, en tots els seus aspectes, no necessita En Conangla i Fontanilles, que lloem el mèrit d'aquesta seva última obra, quines traduccions, acuradament realitzades, amb tot l'amor que ell sent per tot lo català, fan honor una vegada més, a la firma de tan meritíssim escriptor.

No ens ha induït el fer una crítica literària de l'obra, l'escritura aquestes ratlles. Ja se sap que siguent traduïdes per En Conangla, han de servir totes elles, la més pura claredat d'expressió dels nostres poetes, puix que estem segurs que en elles hi ha posat En Conangla, tot el seu amor

per Catalunya i tota la pulcritud del delicat poeta que és ell. Hem volgut fer remarcar en nostres planes, l'esforç que significa el nou llibre d'En Conangla i la significació que te en aquests moments. I en fer-ho així, volem recordar a tots els catalans que estimen a Catalunya, el deure en que estan de demostrar com sabem agrair la labor que es realitza, adquirint el llibre del qual us hem parlat. Els catalans tots d'Amèrica, tenim el deure de tenir en nostre poder un exemplar de "EL ALMA DE CATALUÑA". La possessió d'ell ens ha de servir de molt per a mostrar a nostres amics dels pobles on romanem, per a fer-los conèixer l'ànima del nostre poble. Per aixó nosaltres com a catalans aimants del nostre poble, us demanem a tots que adquiriu le llibre: "EL ALMA DE CATALUÑA" per a contribuir així a l'expandiment dels ideals que han de portar-nos, més tard o més d'hora, a l'assoliment de la República Catalana.

**CATALUNYA, PETITA O GRAN,
ES LA UNICA PATRIA DELS CATALANS.**

**ESPANYA NO ES LA NOSTRA
PATRIA, SINO UNA AGRUPACIO
DE VARIES PATRIES.**

LA COMMEMORACIO DEL CORPUS DE SANG

Damunt les planes de la història d'un poble que ha perdut la sobirania de disposar dels seus propis destins, el patriota sempre trobarà el caliu encés del sentiment de restauració d'aquella sobirania perduda.

El Corpus de Sang és la data evocadora d'una lluita viril sostinguda pels catalans, no en el sentit d'anar contra una forma del Govern espanyol, sinó contra el domini espanyol damunt Catalunya.

El Corpus de Sang és un crit de rebel·lió catalana. Ell ens porta la visió clara i plena de la falç segant cadenes. Les cadenes posades pels poders forasters i reblades per les traïdories del que sempre té de desnaturalitzat una Pàtria.

Junt amb el Corpus de Sang, vé l'evocació de Pau Claris, convertint aquella rebel·lió en l'acte constructiu de la proclamació de la primera República Catalana, menys efímera i més conscienciat que la del 14 d'Abril de 1931.

Repassem els fulls d'aquelles jornades tràgiques i plenes de flames vives de fervor nacionalista. Jornades que són un crit de la Pàtria. Que són un símbol. Car, per damunt de tot, demostren, sense deixar lloc a dubte, com cal lluitar per a alliberar a un poble. ..Cert és que per la via del Dret els

pobles haurien de poder arribar a obtenir la seva alliberació nacional. Però és evident i està prou demostrat que cap poble no ha obtingut d'Espanya sa plena llibertat per aquest camí, que és el més humà i el més propi. Portugal, Flandes, Amèrica, Cuba i tants altres, són pobles que ens ho diuen prou clar. I així és com ho devien considerar els catalans del 1640.

Commemorem el Corpus de Sang. Remembrem el gest iniciat pels segadors de Catalunya al 1640. Pensem que, a malgrat de gaudir de majors drets i de més ampla autonomia que no concedia pas el darrer Estatut. Catalunya i Portugal, s'alçaren contra la dominació espanyola. Portugal arribà a desfer-se'n; assolí la seva independència i viu la seva vida plena, sense que ni per un instant se n'hagi hagut mai de penedir. Catalunya fou menys sortosa. I quantes vegades no s'ha hagut de plànyer de la seva dissort?

Amb aquesta visió al pensament, preparem-nos per a commemorar el Corpus de Sang. Que sigui una demostració de que no s'ha extingit el sentiment de la restauració de la nostra sobirania nacional. I de que no tots els catalans són uns conformistes.

A. B.

"Evidentemente, el triunfo de las democracias, representa la reinstauración de la República en España con todo su significado democrático, autonomista y de justicia social. Se tratará en este caso del restablecimiento del derecho".

Aquestes declaracions no són d'En Prieto, sinó del "catalaníssim" Sr. J. Lluhi i Vallescá, en arribar, fa pocs dies, a Cuba. Com ell ha estat Ministre de la Corona, diem, de la República, sap millor que nosaltres, que la República Catalana del 14 d'Abril, no

era cap "derecho" que la República unitària espanyola, tingués de respectar. I alló del plebiscit, tampoc no n'era cap de "derecho", per aixó ell no va amoinar-se en defensar la integritat de l'Estatut. El "derecho" serà tornar a acceptar les despulles d'altre naufragi, com tinguérem que acceptar aquelles, molt contents perquè la Monarquia no ens havia donat tant, i era Azaña I, el que les donava. I en aixó si va esforçar-s'hi i sembla que s'hi tornarà a esforçar. Bé, Sr. Lluhi, bé. ¡¡Vivan las caenas!!